

28 lipca 2023 r.

Zalecenia dla lekarzy weterynarii przy podejrzeniu ptasiej grypy u kota

Zakażenie wysoce zjadliwym szczepem ptasiej grypy u kota przebiega bardzo ostro. Okres inkubacji to z reguły 1-3 dni, po czym pojawia się gorączka, brak apetytu, duszność i inne objawy zapalenia płuc. Często są zaburzenia ze strony ośrodkowego układu nerwowego – niedowłady, drgawki, porażenia i inne. Porażenia są stosunkowo wcześniej widoczne w oczach, np. nierównomierne źrenice, górne powieki itp. Czasem występuje biegunka, wymioty, objawy uszkodzenia np. wątroby (żółtaczką) bądź innych narządów. Objawy nasilać się mogą bardzo szybko i u wielu pacjentów prowadzą do śmierci w ciągu 5 dni. Niektóre koty mogą jednak wrócić do zdrowia. Możliwe są również zakażenia bezobjawowe.

Podejrzenie ptasiej grypy można postawić na podstawie wywiadu i powyższych objawów. Można je wstępnie potwierdzić testem przeznaczonym dla ludzi do wykrywania w wymazie z nosa antygeny ortomyksowirusa typu A. Testy takie nie były jednak walidowane dla kotów i nie są przeznaczone do wykrywania tego szczepu wirusa. W związku z tym, wynik negatywny nie jest dowodem ani sugestią braku zakażenia. Faktyczna diagnoza może zostać postawiona wyłącznie na podstawie analizy RT-PCR. O każdym potwierdzonym przypadku ptasiej grypy u kota należy powiadomić Inspekcję Weterynaryjną.

W leczeniu grypy ludzi stosuje się szereg leków przeciwwirusowych, głównie oseltamiwir, ale brak jest opisów ich bezpieczeństwa i skuteczności u kotów. Podobnie nie była badana skuteczność interferonu kociego (VIRBAGEN OMEGA) w hamowaniu replikacji tego zarazka, wiadomo natomiast, że wirusy grypy wypracowały sobie pewne strategie ograniczające skuteczność interferonów produkowanych przez komórki człowieka. Tak więc w praktyce pozostaje leczenie objawowe kotów (namiot tlenowy, niesteroidowe leki przeciwzapalne), wzmacniające (likwidowanie odwodnienia, tak częstego przy gorączce u kota, dostarczanie energii, witamin i mikroelementów), a przede wszystkim osłona antybiotykowa przeciwdziałająca powikłaniom bakteryjnym w płucach.

Ptasia grypa H5N1 niezwykle rzadko przenosi się na człowieka od ptaków hodowlanych lub dzikich. Dane z poprzednich lat sugerują, że zakażenie takie wiąże się potencjalnie z ryzykiem. Jednakże, dotychczas notowano jedynie pojedyncze zakażenia pojawiającym się u kotów wirusem H5N1 wariant 2.3.4.4b, a wszystkie osoby zakażone wróciły do zdrowia. Nie odnotowano do tej pory żadnego przypadku zakażenia człowieka od kota, jednak nie można takiego ryzyka wykluczyć. W obliczu doniesień z Korei, gdzie doszło do zakażenia kotów ze schroniska i śmierci prawie wszystkich zwierząt (38 z 40) w następujących po sobie dniach, nie można wykluczyć jednak transmisji wirusa przy bliskim kontakcie pomiędzy ssakami, włączając w to koty. Jest to zgodne z obserwacjami dla wcześniejszych wariantów wirusa H5N1.

Z tego względu rekomenduje się unikanie bliskiego kontaktu pomiędzy chorym zwierzęciem a innymi zwierzętami oraz ludźmi. Dodatkowo, przy bezpośrednim kontakcie zaleca się stosowanie podstawowych środków ochrony, włączając w to rękawiczki gumowe, maseczkę z filtrem jak przeciw COVID-19, a oczy należy chronić okularami lub przyłbicą. Wirus grypy jest wirusem otoczkowym RNA, w związku z czym jest wrażliwy na czynniki fizykochemiczne, włączając w to detergenty. Do odkażania skażonych powierzchni lub sprzętów należy używać rutynowo stosowanych środków dezynfekcyjnych. Podobnie wystarczająca jest termiczna sterylizacja narzędzi metalowych. Natomiast kuwety najlepiej dezynfekować roztworem podchlorynu sodu.

Piśmiennictwo:

Briand FX, Souchaud F, Pierre I, Beven V, Hirchaud E, Hérault F, Planel R, Rigaudeau A, Bernard-Stoecklin S, Van der Werf S, Lina B, Gerbier G, Etteradossi N, Schmitz A, Niqueux E, Grasland B. Highly Pathogenic Avian Influenza A(H5N1) Clade 2.3.4.4b Virus in Domestic Cat, France, 2022. *Emerg Infect Dis.* 2023 Aug;29(8):1696-1698. doi: 10.3201/eid2908.230188.

Marschall J, Hartmann K. Avian influenza A H5N1 infections in cats. *J Feline Med Surg.* 2008 Aug;10(4):359-65. doi: 10.1016/j.jfms.2008.03.005.

Thiry E, Addie D, Belák S, Boucraut-Baralon C, Egberink H, Frymus T, Gruffydd-Jones T, Hartmann K, Hosie MJ, Lloret A, Lutz H, Marsilio F, Pennisi MG, Radford AD, Truyen U, Horzinek MC. H5N1 avian influenza in cats. ABCD guidelines on prevention and management. *J Feline Med Surg.* 2009 Jul;11(7):615-8. doi: 10.1016/j.jfms.2009.05.011.

Opracował Zespół Ekspertów

prof. dr hab. Tadeusz Frymus
prof. dr hab. Krzysztof Pyrc
prof. dr hab. Romuald Zabielski

Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN
Przewodniczący prof. dr hab. Wojciech Niżański